

Nieuws

| News

Deze rubriek is een kroniek van wiskundige activiteiten in Nederland. Toekomstige activiteiten worden aangekondigd en van voorbije activiteiten wordt verslag gedaan.

Wilt u uw aankondiging of verslag in deze rubriek geplaatst zien?

Stuur dan uw bijdrage (± 350 woorden, zo mogelijk met illustratie) naar naw@math.leidenuniv.nl. De redactie behoudt zich het recht voor berichten te weigeren of in te korten.

Redacteur: Yves van Gennip

Henk Bos ontvangt de Kenneth O. May medal

Tijdens het afscheidssymposium van Henk Bos op 30 juni in Utrecht is aan hem de *Kenneth O. May*-prijs overhandigd. De vijfde editie van deze prijs, die elke vier jaar wordt uitgereikt door de *International Commission on the History of Mathematics* (ICHM), werd hem verleend voor zijn werk op het gebied van de geschiedenis van de wiskunde.

Henk Bos is emeritus hoogleraar Geschiedenis van de Wiskunde aan de Universiteit Utrecht en is verbonden aan zowel het Mathematisch Instituut als het *Institute for History and Foundations of Science* van die instelling. Zijn bijdragen aan het geschiedkundig onderzoek liggen op drie gebieden: het wetenschappelijke werk van Huygens, de fundamentele concepten van de infinitesimaalrekening van Leibniz en de meetkunde van Descartes. Over dit laatste onderwerp heeft hij het boek *Redefining Geometrical Exactness: Descartes' Transformation of the Early Modern Concept of Construction* gepubliceerd. Tevens is Bos een van de redacteurs van het *Archive for History of Exact Sciences*.

Zijn voorliefde voor de infinitesimaalrekening van Leibniz kwam ook naar voren in zijn afscheidscollege *Loose Ends*. Hierin besprak hij een aantal open problemen in zijn eigen onderzoek, waarbij de nadruk lag op 'fluid concepts', ambigue concepten waarmee in de wiskunde ooit gewerkt werd of wellicht zelfs nog gewerkt wordt. Een voorbeeld hiervan is de "infiniangular polygon", een polygoon met oneindig veel hoeken, waar Leibniz een kromme mee voorstelde.

De *Kenneth O. May*-prijs is vernoemd naar de wis- en geschiedkundige die een grote bijdrage heeft geleverd aan het totstandkomen van een internationale gemeenschap van historici van de wiskunde. Hij speelde een bepalende rol bij de oprichting van de ICHM en het tijdschrift *Historia Mathematica* en door de publicatie van de eerste *World Dictionary of Historians of Mathematics*. De vier eerdere edities van deze prijs gingen naar Dirk J. Struik en Adolf P. Yushkevich (1989), Cristoph J. Scriba en Hans Wussing (1993), Rene Taton (1997) en Ubiratàn D'Ambrosio en Lam Lay Yong (2001).
Bron: www.math.uu.nl/ichm/maymedal.html

Henk Bos ontvangt de *Kenneth O. May*-medaille uit handen van Jeremy Gray

NWO-Spinozapremie 2005 voor Lex Schrijver

Aan de wiskundige prof.dr. Alexander Schrijver is de *Spinozapremie 2005* toegekend. Hij ontvangt de prestigieuze prijs voor zijn baanbrekende onderzoek op het gebied van combinatoriek en algoritmiek. De officiële uitreiking vindt plaats op woensdag 23 november 2005.

Het vakgebied van de combinatoriek en de algoritmiek verbindt wiskunde met informatica en speelt zich af op een fundamenteel niveau, dat dikwijls leidt tot zeer praktische toepassingen. Eén van Schrijvers verdiensten is dat hij boeken heeft geschreven "waar iedereen op zat te wachten", zoals een collega het formuleert. Hierdoor heeft hij een ge-

bied, dat vijftig jaar geleden nog een collectie op zichzelf staande problemen en resultaten vormde, tot een vakdiscipline omgesmeed. Voor *Theory of Linear and Integer Programming* (1986) en *Combinatorial Optimization — Polyhedra and Efficiency* (2003) ontving Schrijvers de *Lanchester Prize*.

Lex Schrijver studeerde wiskunde aan de Vrije Universiteit in Amsterdam, waar hij ook promoveerde (1977). Van 1983 tot 1989 was hij hoogleraar in Tilburg, waarna hij in dienst trad bij het Centrum voor Wiskunde en Informatica (CWI). Hij is er lid van het Management Team en leider van het onderzoekscluster *Probability, Networks and Algorithms*. Daarnaast is hij sinds 1990 ook deeltijdhoogleraar in de Discrete wiskunde en optimalisering aan de Universiteit van Amsterdam.

Schrijver was als gastonderzoeker in Oxford, Szeged, Bonn, ENS Paris, Rutgers University, Yale University, was consultant bij *Bell Communications Research* en *Microsoft Research* en kreeg in 2002 een eredoctoraat wiskunde van de University of Waterloo, Ontario, Canada. Sinds 1995 is Lex Schrijver lid van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen en sinds kort ook buitenlands lid van de Nordrhein-Westfälische Akademie der Wissenschaften.

Hij ontving een groot aantal prijzen, waaronder tweemaal de *Fulker Prize* van de American Mathematical Society (in 1982 en 2003), de *Dantzig Prize* van de Mathematical Programming Society en Society for Industrial and Applied Mathematics (2003) en tweemaal de *Lanchester Prize* van de Operations Research Society of America (in 1987 en 2004).

Bron: www.science.uva.nl

foto: Arie Wapenaar

Lex Schrijver

Vidi-subsidies voor Hilde Huizenga, Jeanine Houwing, Onno van Gaans, Etienne de Klerk en Chris Stolk

De *Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek* (NWO) heeft 79 jonge, excellente wetenschappers een zogeheten *Vidi*-subsidie toegekend. Elke onderzoeker krijgt in totaal maximaal 600.000 euro, waarmee hij vijf jaar lang een eigen onderzoekslijn kan ontwikkelen en een of meer onderzoekers aan kan stellen. In totaal schreven 307 onderzoekers een onderzoeksplan.

De onderzoeksvoorstellen op wiskundig gebied zijn *Nieuwe statistische methoden voor hersenonderzoek* (Hilde Huizenga, Universiteit van Amsterdam, psychologie), *Pluizen in DNA-profielen* (Jeanine Houwing, Universiteit Leiden, medische statistiek) *Wiskundige technieken voor optimalisering* (Etienne de Klerk, Universiteit van Tilburg, econometrie en operations research), *Tot rust komen in oneindig veel dimensies* (Onno van Gaans, Universiteit Leiden, wiskunde) en *Re-*

constructie van de structuur van de aarde uit seismische data (Chris Stolk, Universiteit Twente, toegepaste wiskunde en mathematische fysica).

Bron: www.nwo.nl

Twee keer brons op Internationale Wiskunde Olympiade

De Nederlandse delegatie is in de prijzen gevallen bij de 46ste *Internationale Wiskunde Olympiade* die in juli plaatsvond in Mérida, Mexico. Aan deze wedstrijd voor middelbare scholieren namen dit jaar deelnemers uit 91 landen deel. Na drie selectierondes werden voor de Nederlandse afvaardiging de scholieren Johan Konter, Sjoerd Boersma, Jinbi Jin, Sietske Tacoma, Anne de Haan en Johannes Steenstra uitgekozen. Samen met begeleider Fokko van de Bult en Nederlands leider Jan Donkers werden ze niet alleen getraakteerd op wiskundige opgaven, maar ook op de overtrekkende orkaan Emily. Uiteindelijk gingen Johan Konter en Jinbi Jin naar huis met een bronzen medaille en Sjoerd Boersma en Sietske Tacoma met een eervolle vermelding. De 47ste editie van de Olympiade zal volgend jaar plaatsvinden in Ljubljana, Slovenië.

Bron: www.kennislink.nl

Het Nederlandse team bij de Internationale Wiskunde Olympiade

Wiskunde in Engeland in een neerwaartse spiraal

In een rapport van de UK Mathematics Foundation *Where will the Next Generation of UK Mathematicians come from?* worden ernstige zorgen geformuleerd over het wiskunde-onderwijs. Met name het aantal leerlingen dat wiskunde afsluit op 'A-level' (min of meer te vergelijken met vwo) is de laatste jaren dramatisch afgenomen. De opdeling van de wiskundestof voor het 'A-level' in verschillende modules een paar jaar geleden heeft, door het gebrek aan samenhang, bijgedragen tot de neerwaartse spiraal. Het rapport bepleit een beter curriculum voor de betere leerling.

Gerard Koolstra; Bron: news.bbc.co.uk

Raad van State kritisch over ontbreken wiskunde bij C&M havo

In een eind april uitgebracht, maar nu pas openbaar advies van de Raad van State worden kritische opmerkingen gemaakt over het niet verplicht meer zijn van wiskunde bij het profiel C&M op het havo. "De Raad wijst er op dat leerlingen die doorstromen van havo naar vwo problemen kunnen ondervinden als zij geen wiskunde in hun pakket hebben. Voorts bestaat het gevaar dat door het ontbreken van wiskunde in het profiel Cultuur en Maatschappij de even-

wichtigheid tussen de profielen verstoord wordt en de maatschappelijke waardering van een havo-diploma met dit profiel hierdoor afneemt.”

Gerard Koolstra, bron: www.nvww.nl

Meesterlijk design?

Recentelijk is in Nederland de discussie over *Intelligent Design* opgeblaaid. Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap Maria van der Hoeven liet op haar wekelijkse weblog *De week van M* weten wel iets te voelen voor dit concept, dat stelt dat er een ontwerp ten grondslag ligt aan het heelal en het leven: zij propageert een debat binnen de wetenschappelijke en onderwijswereld over *Intelligent Design in het middelbaar onderwijs*.

In juni verscheen er een boek over dit onderwerp, onder redactie van molecuulair bioloog Cees Dekker (TU Delft), wiskundige Ronald Meester (VU) en filosoof René van Woudenberg (VU), getiteld *Schitterend ongeluk of sporen van ontwerp? Over toeval en doelgerichtheid in de evolutie*. Het boek is een bundel met 21 essays over Intelligent Design met bijdragen uit de biologie, sterrenkunde, natuurkunde, wiskunde, filosofie, theologie en geschiedkunde.

Yves van Gennip

Zomergast Dijkgraaf trakteert op Wiles en fractals

Op zondag 7 augustus was Robbert Dijkgraaf, hoogleraar wiskunde aan de Universiteit van Amsterdam, te gast in het programma Zomergasten van de VPRO. Hierin werd Dijkgraaf geïnterviewd door Connie Palmén aan de hand van door hemzelf uitgekozen televisie- en filmfragmenten.

Een van deze fragmenten, was afkomstig uit de documentaire *Fermat's Last Theorem* en ging over Andrew Wiles, de wiskundige die midden jaren negentig de laatste stelling van Fermat bewees. Een ander fragment handelde over fractals, waarbij natuurlijk Mandelbrot's bekende figuur niet ontbrak. Ook het opnieuw actuele *Intelligent Design* werd in deze uitzending middels een fragment uit *Unlocking the Mystery of Life* ten tonele gebracht. Op de website van het programma zijn alle getoonde fragmenten te bekijken.

Dijkgraaf werkt in Amsterdam op het gebied van de snaartheorie en houdt zich veel bezig met het populariseren van wetenschap, vooral onder jongeren. In 2003 werd hem de Spinozapremie toegekend.

Bron: www.vpro.nl/programma/zomergasten

Nieuw bètablad voor jongeren

Met ingang van het septembernummer heeft tijdschrift *Mens & Wetenschap* zichzelf verjongd. Het richt zich nu expliciet op jeugd tussen de tien en de achttien jaar en informeert op vlotte manier over de actualiteit in de exacte wetenschap. De categorieën in de inhoudsopgave karakteriseren het blad goed; *Science, Life Science, Doen, Techniek, Focus*: men verwacht een actieve participerende lezer. In meerdere artikelen wordt de lezer aangezet tot het uitvoeren van experimenten zoals het maken van vuurwerk of het meten van luchtvochtigheid.

Het is echt jammer, dat de wiskunde er zo bekaaid af komt. Dit is overigens een euvel waar bijna alle bètabladden aan lijden. En dat terwijl op wiskundig gebied juist zo veel door de lezer zelf te doen is. Derk Pik

Aantal aanmeldingen WetenWeek 2005 overtreft 2004

Tijdens de *WetenWeek 2005*, het jaarlijkse landelijke evenement over wetenschap en techniek, openen in totaal bijna honderdvijftig instellingen hun deuren. Het aantal participanten voor de twintigste editie van het evenement overtreft daarmee *WetenWeek 2004*. Van 19 tot en met 26 oktober kan het publiek kennismaken met de fascinerende wereld van techniek en wetenschap en hun invloed op de samenleving.

Diverse bedrijven, sterrenwachten, musea, universiteiten, ziekenhuizen en andere kennisinstellingen doen mee aan de *WetenWeek 2005*. Hierdoor komen wetenschap en techniek bijna overal in Nederland op een bijzondere manier tot leven.

Wendy Pouwer, projectmanager van de *WetenWeek*, is zeer tevreden: "Het enthousiasme van de deelnemende bedrijven en instellingen is weer enorm. Elk jaar is het weer fantastisch om te merken dat de *WetenWeek* zo positief wordt ontvangen. De twintigste editie van de *WetenWeek* valt samen met het *World Year of Physics*. Het hele jaar staat natuurkunde in het zonnetje omdat het honderd jaar geleden is dat Albert Einstein zijn drie legendarische wetenschappelijke artikelen schreef die de basis hebben gelegd voor fundamentele gebieden in de natuurkunde. Het thema van de *WetenWeek 2005* sluit daar dan ook naadloos op aan en loopt als een rode draad door deze editie."

Bron: www.wetenweek.nl

